

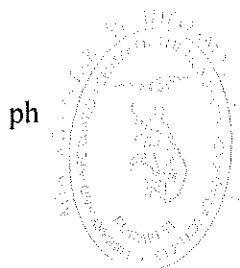
**MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT**

1051 Budapest, Arany János utca 1.

**ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK
ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA**

Hatályos: 2024. január 1. napjától

Jóváhagyta: Dr. Monok István
főigazgató

I. BEVEZETÉS

A *Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 1051 Budapest, Arany János utca 1. sz.* (továbbiakban: Intézet) eszközök és források értékelési szabályzatát a számvitelről szóló módosított 2000. évi C. törvényben (továbbiakban: Szt.), az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendeletben (továbbiakban: Áhsz.), a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V törvény (továbbiakban: Ptk.) foglaltak szerint, valamint a számviteli politikában rögzített alapelvek alapján a következők szerint határozom meg.

1. Az értékeléshez kapcsolódó fontosabb jogszabályi előírások.

Az eszközök és források értékelésénél figyelembe kell venni az alábbi fontosabb jogszabályi előírásokat.

- a jogosult vezető által jóváhagyott értékelési szabályzat megléte: Szt. 14. § (5)
- a jogszabályi változások - a hatályba lépést követő 90 napon belül - történő átvezetése: Szt. 14. § (11)
- eszközök és források értékelésének általános szabályai: Áhsz. 20-21. §; Szt. 46. §.
- követeléstípusonként az adós minősítés szempontjait és év végi értékelési elvei, valamint a dokumentálás rendjét a jogszabályon alapuló jogerős követelések (adósok) esetén: Szt. 46. § (4) Áhsz. 1. § (1) 6. pont, 14. sz. mell. III.
- követelések értékelésének elvei, szempontjai, a követelések egyeztetési módszere, Áhsz. 50. § (2)a,
- követeléstípusonként a kisösszegű követelések év végi meghatározásának elvei, dokumentálásának szabályai: Áhsz. 50. § (2)b,
- az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések besorolásának elvei, dokumentálásának szabályai: Áhsz. 50. § (2) c); Áhsz. 18. § (3)-(4),
- a tulajdonosnak, tulajdonosi joggyakorló szervezetnek a vagyonkezelésbe adott eszközök vagyonértékelése során alkalmazott értékelési eljárás elvei, módszere, dokumentálásának szabályai, felelősei: Áhsz. 50. § (2)d,

- a kötelezetteket az egységes rovatrend értékelési elveinek meghatározása során legalább a státuszuknak megfelelő (folyamatosan működő adósok, illetve folyamatosan működésükben korlátozott adósok szerinti - így különösen felszámolás alatt lévő, csődeljárás alá vont, végelszámolás alatt lévő, jogutód nélkül véglegesen megszűnt) csoportosítása: Áhsz. 18. § (5)
- a folyamatosan működő adósokkal szembeni követelések lejáratuk szerinti csoportosítása: Áhsz. 18. § (6)
- a hitelintézmény, illetve a Magyar Nemzeti Bank által jegyzett, illetve nem jegyzett valutára szóló követelések és kötelezettségek devizaárfolyammal forintra történő átszámítása: Szt. 60. § (1)-(2), (4)-(6), (10)

2. A Szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért felelős személyek

A Szabályzat elkészítéséért, tartalmáért, megváltoztatásáért, aktualizálásáért az Intézmény vezetője a felelős. (Szt. 14. § (5) b))

Amennyiben az Szt., illetve az Áhsz. előírásai változnak, vagy a korábbi szabályzathoz képest lényegi változások következnek be, a szabályzatot ki kell egészíteni, illetve módosítani kell. A szabályzat kiegészítését, illetve módosítását a jogszabályi változtatások hatálybalépését követő 90 napon belül kell végrehajtani. (Szt. 14. § (11) bek.)

II. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATÁNAK CÉLJA, HATÁLYA, TARTALMA

1. Szabályzat célja

Az eszközök és források értékelési szabályzat elkészítésének célja, hogy abban

- a Szt.-ben és az Áhsz.-ben rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel az Intézmény az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja, továbbá
- egyértelműen rögzítésre kerüljenek – az Intézet sajátosságainak figyelembevételével – azon eszközei és kötelezettségei értékelési gyakorlata, amelyek esetében az Szt. és az Áhsz. felhatalmazása alapján az Intézmény számviteli-politikai döntésén alapul az értékelés;
- az értékelési módszereknek minden érintett gazdasági szakember számára az Intézményen belül egyértelműnek kell lennie;

- nyújtson tájékoztatást a belső, illetve a külső ellenőrzés számára az Intézet könyvvezetési és költségvetési beszámoló készítési kötelezettsége során követett értékelési gyakorlatról.

A szabályzat hatálya kiterjed az Intézményre és annak valamennyi telephelyére.

2. A szabályzat tartalma

A szabályzat a Sztv., Áhsz., valamint az Intézmény számviteli politikája előírásait figyelembe véve - a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

a) Általános értékelési szabályok

b) Az eszközök értékelése

- Az eszközök bekerülési (beszerzési és előállítási) értéke
- A befektetett eszközök értékhelyesbítése
- Immateriális javak értékelése
- Tárgyi eszközök értékének meghatározása a mérlegben
- Befektetett pénzügyi eszközök értékelése
- Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök értékelése
- A készletek értékelése
- Értékpapírok értékelése
- Pénzeszközök értékelése
 - Forintban lévő pénzeszközök értékelése
 - Devizás, valutás pénzeszközök értékelése (Szt. 60. § (1)-(2),(4)-(6),(10) bek.)
- Követelések értékelése Szt. 46. § (4) Áhsz. 1. § (1) 6. pont, 14. sz. mell. III.
 - Költségvetési évben esedékes követelések értékelése
 - Költségvetési évet követően esedékes követelések értékelése
 - Követelés jellegű sajátos elszámolások értékelése
- Aktív időbeli elhatárolások értékelése

c) Források értékelése

- Saját tőke értékelése
- Kötelezettségek értékelése
 - Költségvetési évben esedékes kötelezettségek
 - Költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek
 - Kötelezettség jellegű sajátos elszámolások értékelése
- Passzív időbeli elhatárolások értékelése

d) A vagyonkezelésbe adott eszközök vagyonértékelése során alkalmazott értékelési eljárás elvei, módszerei, dokumentálásának szabályai

III.

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKEKÉSENEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A mérlegtételek értékelésének általános szabályaira az Áhsz. 20-21. § és a Szt. 46. §-át kell alkalmazni az alábbiak szerint:

- az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn;
- az előző üzleti év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell;
- az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és – a törvényben szabályozott esetek kivételével – egyedenként értékelni kell. A különböző időpontokban beszerezett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel történő értékelés is alkalmazható;
- a mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. Tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbsége, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbség tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

Az Intézet eszközeik nyilvántartásánál a csoportos nyilvántartást alkalmazhatja.

Az egyidejűleg beszerezett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett tárgyi eszközöket, értékpapírokat, készleteket csoportosan is nyilván lehet tartani. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be. Ezen rendelkezés a könyvek szakmai nyilvántartás szerinti egyedi katalógizálását, egyedi nyilvántartását nem befolyásolja, mint ahogy az eszközök leltározandó mennyiségét sem.

Importbeszerzés esetén a bekerülési értéket - figyelemmel az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdésére - a Szt. 48. § (7) bekezdése szerint kell meghatározni.

A külföldi pénzürtékre szóló részesedés, értékpapír bekerülési értékét a bekerülés napjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték alapján kell meghatározni. A külföldi pénzürtékre szóló

követelések, kötelezettségek bekerülési értéke megegyezik a költségvetési számvitelben nyilvántartott követelés, végleges kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség összegével.

Az Intézmény értékhelyesbítést nem alkalmaz.

IV.

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSNEK RÉSZLETES SZABÁLYAI

1. Bekerülési érték meghatározása

Az egyes mérlegtételek értékelésének kiindulópontja az eszközök bekerülési (beszerzési és előállítási) értékének meghatározása, melyet elsődlegesen az Áhsz. szabályoz, illetve ahol az egyezés megengedett az Szt.-vel, ott ezeket az előírásokat kell figyelembe venni.

Az Áhsz. a bekerülési érték meghatározásánál különbséget tesz a vásárolt és az idegen vállalkozó által előállított eszközök esetében.

Vásárolt eszköznek minősül a készen kapható eszközök.

Idegen vállalkozó által előállított eszköz az, amelyet az államháztartás szervezete egyedi igényei alapján készített el más vállalkozó.

A tárgyi eszköznek minősülő kulturális javak bekerülési értékét az Áhsz. 15. §-a és 16. §-a alapján kell meghatározni. A bekerülési érték megállapításakor figyelemmel kell lenni többek között az alábbiakra:

- Függetlenül attól, hogy vásárlás, saját előállítás, vagy idegen vállalkozó kivitelezésében jön létre, illetve kerül állami tulajdonba (a szervezet vagyonkezelésébe) az eszköz, a le nem vonható általános forgalmi adó soha nem része a bekerülési értéknek.
- Amennyiben a 2014. január 1-je előtt beszerezett, és ennek folytán a mérlegben nem szereplő eszközön pótkerítés, illetve felújítás történik, annak értékét a mérlegben szerepeltetni kell.
- Az idegen vállalkozó által előállított, felújított eszköz bekerülési értékének meghatározásánál az Áhsz.-ben felsorolt munkák csak akkor részei a bekerülési értéknek, ha azok az eszközhöz egyedileg hozzákapszolhatók. A minősítésnél tehát az eszközhöz rendelkezés a fő szempont, nem az, hogy a számlákat a fővállalkozó bocsátotta-e ki, vagy nem.
- Az Áhsz.-ben nem nevesített járulékos költségek, mint például a biztosítási díj, kapcsolódó időarányos hitelkamat, közbeszerzési díj, szakértői díj, hatósági igazgatási, szolgáltatási díj, nem részei a bekerülési értéknek.
- A 2014. január 1-ét követően térítés nélküli átvett eszközök esetében a bekerülési érték – ha a piaci értékről egyéb, szakvéleménynek minősülő információ nem áll rendelkezésre – az átadó által közölt, a csere útján beszerezett eszközök esetén a csereszerződésben szereplő érték.

1.1. A vásárolt immateriális javak, tárgyi eszközök bekerülési értéke

Vásárolt immateriális javak bekerülési értéke az egységes rovatrend K61.

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ

Immateriális javak beszerzése, létesítése rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár.

Vásárolt, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök bekerülési értéke az egységes rovatrend K62. Ingatlanok beszerzése, létesítése, K63. Informatikai eszközök beszerzése, létesítése vagy K64. Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára, kisajátítás útján szerzett ingatlan esetén a kártalanítás összege is.

Az Áhsz. 10. § (5) bekezdése alapján a nemzeti vagyona tartozó befektetett eszközként olyan eszközt lehet kimutatni, amely a tevékenységet tartósan, legalább egy éven túl szolgálja. A legtöbb könyvtári könyv egyedi bekerülési értéke nem haladja meg a 200. Ft-ot, így ezek az Áhsz. 1. § (1) bekezdés 4. pontja alapján kisértékű tárgyi eszköznek minősülnek. Amennyiben az egyéb információ-hordozók (hangos könyv, dvd, stb.) beszerzése a tevékenységet tartósan szolgálja, úgy azokat – a könyvekhez hasonlóan – szintén a befektetett eszközök között kell kimutatni és nyilvántartani.

A vásárolt immateriális javak bekerülési értéke a nyilvántartott vételár. A tárgyi eszközök bekerülési értékbe ezeknél a beszerzéseknél bele kell számítani az üzembe helyezéssel, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközökhöz egyedileg hozzákapcsolható:

- tervezési,
- szállítási,
- rakodási,
- alapozási,
- szerelési,

üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K62., K63., K64. rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott együttes vételára. A külföldi beszerzésű könyvek, folyóiratok esetében a devizaszámláról kifizetett eszközök bekerülési értéke a teljesítéskor érvényes, az MNB által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon átszámított forintérték. Amennyiben a számla kiállítása során a fizetendő érték forintban is feltüntetésre került, úgy a számla szerinti forintérték képezi az eszköz bekerülési értékét.

1.2. Idegen vállalkozó által előállított tárgyi eszközök bekerülési értéke

Az idegen vállalkozó által előállított, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök esetén a beruházás bekerülési értékébe beleszámít az eszköz létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezéssel, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközökhöz egyedileg hozzákapcsolható:

- tervezési,
- szállítási,
- üzembehelyezési munkáknak az egységes rovatrend K62, K63, K64

rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként nyilvántartott együttes vételára.

A bekerülési értéket a vételár jelenti, és ezeknek a tételeknek egyedileg az eszközhöz kell kapcsolódniuk.

Ebben az esetben sem lehetnek a bekerülési értéknek részei a különböző díjak, vámok, illetékek.

Az ingatlan beruházások (adott tárgyi eszköz előállítása) nem vásárlások, hanem egyedi megrendelések, amelyeket az Intézet többségében idegen kivitelezőtől rendel meg.

A különböző előkészítési, lebonyolítási feladatok vételárának a bekerülési értékbe történő beszámításánál figyelembe kell venni, hogy az adott munka szükséges-e a beruházás üzembe helyezéséhez. Pl. megvalósíthatósági tanulmány, szakértői díjak, műszaki ellenőrzés. Fentiek dokumentálása, igazolása mindig egyedileg történhet, az Intézet erre kijelölt szakembere által.

Bekerülési értékként közbeszerzési díj, vissza nem igényelhető ÁFA nem számolható el!

A bekerülési érték bizonylatolása az Intézet bizonylati szabályzatában foglaltak szerint történik.

1.3. Idegen vállalkozó által végzett felújítási munkák bekerülési értéke

A használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével összefüggésben idegen vállalkozó által végzett munkák bekerülési értéke azoknak az egységes rovatrend K62., K63., K64. rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként nyilvántartott vételára.

A már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközökön idegen vállalkozó által végzett felújítási munkák [Szt. 3. § (4) bekezdés 8. pont] bekerülési értéke azoknak az egységes rovatrend K71., K72., K73. rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként nyilvántartott vételára.

Az ingatlanok, gépek, berendezések, felszerelések, járművek, tenyészállatok* értékét növeli az azokhoz kapcsolódóan a pénzügyi számvitelben elszámolt befejezett felújítás értéke. (Az Intézet tenyészállatokat (állatokat) nem tart nyilván.)

Az idegen vállalkozó által előállított, felújított eszköz bekerülési értékének meghatározásánál a fentiekben felsorolt munkák csak akkor részei a bekerülési értéknek, ha azok az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolhatóak.

1.4. Saját előállítású immateriális javak, tárgyi eszközök bekerülési értékének összetevői

Az eszköz előállítási értékének részét képezik azok a költségek, amelyek

- az eszköz (termék) előállítás, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek;
- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak;
- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Az eszköz előállítása során felmerült költségként kell figyelembe venni:

- a közvetlen anyagköltséget;
- a közvetlen személyi juttatási költséget;
- a közvetlen személyi juttatási költségek járulékait, szociális hozzájárulási adót;
- az egyéb közvetlen költséget (szállítási és rakodási költség, közvetlen gépköltség).

Az előállítási költségek közé tartoznak azok az adott eszközzel közvetlen kapcsolatba hozható, az előállításához kapcsolódó általános költségek arányos összegei is, amelyek az adott termékre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók. Ilyenek:

- gépköltségek,
- kamatköltségek,
- egyéb kiegészítő részlegek (üzemek) általános költségei.

Az előállítási költségek között kell elszámolni (és így az előállítási érték részét képezi):

- az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét;
- a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

1.5. A térítés nélkül átvett, illetve a cserébe kapott eszközök bekerülési értéke

A térítés nélkül (vagyis visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközök, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, valamint a nem adminisztrációs hibából származó többlet eszközök bekerülési értéke az állományba vétel időpontjában ismert piaci értékkel egyezik meg.

A csere útján beszerzett eszköz bekerülési értéke az eszköz csereszerződés szerinti értékével, a cserébe adott eszköz eladási árával egyezik meg.

1.6. Részesedés, átvett pénzeszköz bekerülési értéke

A gazdasági társaságban való részesedés bekerülési értékét alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor, a társaság átalakulásakor, beolvadásakor az Szt. 49. § (3),

(4), (6) és (7) bekezdése szerint kell meghatározni, alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor egyezően az egységes rovatrend K65. Részesedések beszerzése vagy K66. Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott összeggel. A társulási részesedés bekerülési értéke a társulásban résztvevők által bevitt vagyontárgyak társulási szerződésében, illetve annak módosításában meghatározott bruttó értéke.

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke.

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára.

A térítés nélkül (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet-) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke.

- Pénzügyi lízing keretében átadott eszközök bekerülési értéke. A pénzügyi lízing keretében átadott, a részletfizetéssel, a halasztott fizetéssel értékesített és a szerződés szerinti feltételek teljesülésének megíúsulása miatt később visszavett, a két időpont között a vevő által használt eszköz visszavételkori beszerzési értékeként az eszköz – a lízingbeadó, illetve az eladó által kiállított helyesbítő számlában rögzített – piaci értékét, legfeljebb az eredeti eladási árát kell figyelembe venni.
- Vagyonkezelésbe vett eszközök bekerülési értéke. A vagyonkezelésbe vett eszközök – ideértve, ha a vagyonkezelői jog más vagyonkezelőtől való átvétellel, költségvetési szerv átalakításával, jogutód nélküli megszűnésével kapcsolatban keletkezik, de ide nem értve, ha a vagyonkezelői jog vásárlással, saját előállítással keletkezik – bekerülési értéke a vagyonkezelésbe adónál kimutatott bruttó érték. Az átvételt követően a vagyonkezelésbe adónál az átadásig esetleg elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést a vagyonkezelésbe vevőnek nyilvántartásba kell vennie.

1.7. A készletek bekerülési értéke

A vásárolt készletek bekerülési értéke az egységes rovatrend K311. Szakmai anyagok beszerzése, K312. Üzemeltetési anyagok beszerzése és - a reprezentációs készletek, üzleti ajándékok beszerzésével kapcsolatosan - a K123. Egyéb külső személyi juttatások rovatokhoz, a vásárolt áruk bekerülési értéke a K313. Árubeszerzés rovatához kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár. A befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek, állatok bekerülési értéke a Szt. 62. § (2) bekezdése szerint számított előállítási érték.

A könyvek készletbeszerzésként történő elszámolása a K311. Szakmai anyagok beszerzése rovaton csak abban az esetben lehetséges, ha azokat nem tartósan, hanem egy éven belül kívánják a tevékenységhez felhasználni, valamint csere céljából kerül

sor annak beszerzésére.

1.8. A pénzeszközök bekerülési értéke

A forint pénzeszközök bekerülési értéke a befizetett, jóváírt forintösszeg.

A valutapénztárba bekerülő valutakészlet és a devizaszámlára kerülő deviza bekerülési értéke a bekerülés napjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték, kivéve a forintért vásárolt valutát, devizát, amelynél a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba a vételi árfolyamot meghatározni.

- **Az adott előlegek bekerülési értéke** az átutalt vagy megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg.
- **A követelések bekerülési értéke** az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg. (Szt. 46. § (4) Áhsz. 1. § (1) 6. pont, 14. sz. mell. III.)
- **A kapott előlegek bekerülési értéke** az átutalt, megfizetett – előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeg.

1.9. A követelés jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke

A forintban kifizetett követelés jellegű sajátos elszámolások és egyéb sajátos eszközoldali elszámolások bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg, a valutapénztárból, devizaszámláról kifizetett követelés jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke a valuta, deviza nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéke. A követelés jellegű sajátos elszámolások kivételével a követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg.

1.10. A kötelezettségek, a kötelezettség jellegű elszámolások bekerülési értéke

A kötelezettségek bekerülési értéke az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege.

A forintban kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az átutalt, megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg. A valutában, devizában kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték, kivéve a forintban kapott devizát, amelynél a ténylegesen kapott forintérték alapján kell a nyilvántartásba a vételi árfolyamot meghatározni. A kötelezettség jellegű sajátos elszámolások kivételével a kötelezettségek bekerülési értéke az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege.

1.11. Sajátos szabályok a bekerülési érték megállapításánál

Amennyiben az üzembehelyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni.

Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja.

A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára az Szt. 47. § (9) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 10 %-át, de legalább a százezer forintot.

Amennyiben a különbözet összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni.

2. Az értékcsökkenés elszámolási szabályai

2.1. Terv szerinti értékcsökkenés

Az Szt. előírásai szerint

- az immateriális javak, tárgyi eszközök után terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenésre a (2)–(4) bekezdésben foglalt eltérésekkel az Szt. 52. § (1), (2) és (5)–(7) bekezdéseit kell alkalmazni;
- az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési értékét (beszerzési, illetve előállítási) azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása);
- az évenként elszámolandó értékcsökkenésnek a bekerülési értékhez (bruttó értékhez) – maradványérték megállapítása esetén a maradványértékkel csökkentett bekerülési értékhez (bruttó értékhez) – vagy a nettó értékhez (a terv szerint elszámolt értékcsökkenéssel csökkentett bruttó értékhez) viszonyított arányát, vagy a bekerülési értéknek a teljesítménnyel arányos összegét, illetve az értékcsökkenés évenkénti abszolút összegét az egyedi eszköz várható használata, ebből adódó élettartama, fizikai elhasználódása és erkölcsi avulása, az adott tevékenységre jellemző körülmények figyelembevételével kell megtervezni, és azokat a nyilvántartásokon történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell alkalmazni.

Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos vállalkozási tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálni kell.

Az Intézménynek nem kell maradványértéket meghatároznia a 25 millió Ft bekerülési érték alatti gépek, berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenésének megállapításánál.

Maradványértéket kell megállapítani a következő esetekben:

- ingatlannál (értékhatártól függetlenül),
- 25 millió Ft bekerülési értéket meghaladó gépek, berendezések, felszerelések és járműveknél,
- tenyészállatoknál. (Az Intézmény tenyészállatokat (állatokat) nem tart nyilván.)

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

A kisértékű immateriális javak bekerülési értékét a beszerzést, a kisértékű tárgyi eszközök bekerülési értékét az üzembe helyezést, használatba vételt követően, legkésőbb a negyedévi záraskor kell terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolni.

Az értékcsökkenési kulcsok a következők:

- Az **immateriális javak** esetén a terv szerinti értékcsökkenés leírási kulcsa
 - vagyoni értékű jogoknál 16% vagy a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs,
 - szellemi termékeknél 33%.
- A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenését a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kell elszámolni. Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok terv szerinti értékcsökkenésének leírási kulcsa azonos annak az ingatlanokhoz kapcsolódó kulcsával, amelyhez az adott vagyoni értékű jog kapcsolódik.

Az alkalmazandó kulcsokat a következők szerint kell alkalmazni a terv szerinti értékcsökkenés elszámolásánál:

I. ÉPÜLETEK

Az épület jellege	Leírási kulcs (%)
1. Hosszú élettartamú szerkezetből	2,0
2. Közepes élettartamú szerkezetből	3,0
3. Rövid élettartamú szerkezetből	6,0

A felsorolt csoportokon belül az épületek műszaki ismérvek szerinti besorolása:

A csoport megnevezése	Felmenő (függőleges) teherhordó szerkezet	Kitöltő (nem teherhordó) falazat	Vízszintes teherhordó szerkezet (közbenső és tetőfödém, illetve egyesített teherhordó, térelhatároló tetőszerkezet)
Hosszú élettartamú szerkezet	Beton- és vasbeton, égetett téglá-, kő-, kohósalak- és acélszerkezet	Tégla, blokk, panel, öntött falazat, fémlemez, üvegbeton és profil-üveg	Előregyártott és monolit vasbeton acéltartók közötti kitöltő elem, valamint boltozott födém
Közepes élettartamú szerkezet	Könnyűacél és egyéb fémszerkezet, gázszilikát szerkezet, bauxit-beton szerkezet, tufa- és salakblokk szerkezet, fűrészelt faszerkezet, vályogfal szigetelt alapokon	Azbeszt, műanyag és egyéb függönyfal	Fagerendás (borított sűrűgerendás), mátrai födém, könnyű acélfödém, illetve egyesített acél tetőszerkezet könnyű kitöltő elemekkel
Rövid élettartamú szerkezet	Szerfás deszkaszerkezet, és vályogvert falszerkezet, ideiglenes téglafalazat	Deszkafal, lemezkeretbe sajtolt lapfal	Szerfás tapasztott és egyéb egyszerű falfödém

Az épület jellegét a három ismerv közül a rövidebb élettartamot jelentő alapján kell meghatározni. Az épületgépészet körébe tartozó gépek és berendezések értékcsökkenését az épületről függetlenül, a gépeknél megadott leírási kulcsokkal is el lehet számolni. Az épületbe beépített technológiai gépek és berendezések, az ezeket kiszolgáló vezetékek leírását az épületről függetlenül, a gépeknél, illetve vezetékeknél megadott leírási kulcsok alapján kell megállapítani.

II. ÉPÍTMÉNYEK

Az építmény jellege	Leírási kulcs %
Egyéb, minden más vezeték	3,0
Idegen (bérelt) ingatlanon végzett beruházás	6,0
Minden egyéb építmény	2,0
ebből: a hulladékhasznosító létesítmény	15,0

III. ÜLTETVÉNY

Az Intézmény ültetvényeket nem tart nyilván.

IV. GÉPEK, BERENDEZÉSEK, FELSZERELÉSEK, JÁRMŰVEK,

a) 33 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök

- A HR 8471, 8530, 8537 vtsz.-okból az irányítástechnikai és általános rendeltetésű számítástechnikai gépek, berendezések.

b) 20 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök

A HR 8701 vtsz.-ból a járművek, valamint a HR 8702-8705, 8710, 8711 vtsz.-ok.

c) 14,5 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök

Minden egyéb - az a)-b) pontban fel nem sorolt - tárgyi eszköz.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásnál.

A **kis értékű immateriális javak** bekerülési értéke a beszerzést, a **kisértékű tárgyi eszközök** bekerülési értéke az üzembe helyezést, használatba vételt követően, de legkésőbb az Áhsz. 53. § (6) bekezdés d) pontja szerinti elszámolások során terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolandó.

2.2. Terven felüli értékcsökkenés elszámolása

Terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközöknél elszámolni akkor, ha

- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;
- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a vállalkozási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

Az Intézménynek azokra az eszközeiknél, melyeknél terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolniuk, **terven felüli értékcsökkenést nem számolhat el.**

3. Értékvesztés elszámolási szabályai (Szt.54.§ -55.§. és 56.§.)

Az Intézménynek az Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést kell elszámolniuk, amelyek a következők:

- gazdasági társaságban lévő részesedések,
- értékpapírok (kötségvetési szervek nem alkalmazhatják),
- készletek,
- követelések,
- nem a Kincstárban vezetett pénzeszköz számláknál.

3.1. Az értékvesztés részletes szabályai

A Szt. rendelkezései alapján a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél – függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel – értékvesztést kell elszámolni, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti – veszteségjellegű – különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A befektetés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját;
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget;
- a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzértékre szóló befektetés esetén a 60. § szerinti, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.

Amennyiben az előzőek szerinti befektetésnek, mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg beszerzési értékét.

Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken, ha pedig a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék,) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni, a készlet értékét a különbségnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni.

A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét – az előzőekben foglaltakon túlmenően – csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségesse vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését – a különbségnek értékvesztéskénti elszámolásával – ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább hasznanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Az értékvesztés összege a – fajlagosan kis értékű – készleteknél a vállalkozó által kialakított készletcsoportok könyv szerinti értékének arányában is meghatározható. Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja könyv szerinti értékét, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a bekerülési értékét.

A követelések minősítése alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbség összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű. (Szt. 46. § (4) Áhsz. 1. § (1) 6. pont, 14. sz. mell. III.)

A kisösszegű követelések könyvvitelben elkülönített csoportjára – a követelések együttes minősítése alapján – az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérlegfordulónapi értékeléskor a kis összegű követelések – hasonló módon megállapított – értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatkozó különbséget – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszafrásaként kell elszámolni. (Áhsz. 50. § (2) b) pont)

Amennyiben a követelésminősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbséggel a korábban elszámolt értékvesztést visszafrással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszafráásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén az Szt. 60. § szerinti árfolyamon számított) értékét.

A közhatalmi bevételekre vonatkozó követelések és az adók módjára behajtandó kis összegű követelések értékelése során az értékvesztés összege a kötelezettek együttes minősítése alapján egyszerűsített értékelési eljárással, azok csoportos értékelésével is meghatározható. (Áhsz. 18. § (3) bek.)

Az egyszerűsített értékelési eljárás során az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt, a várható megtérülésre vonatkozó százalékos mutatók meghatározását a követelésbeszedés eredményének előző költségvetési év(ek)re vonatkozó adatai alapján kell kialakítani. Az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt százalékos mutatókat évente felül kell vizsgálni. (Áhsz. 18. § (4) bek.)

Az egységes rovatrend B31. Jövedelemadók, B32. Szociális hozzájárulási adó és járulékok, B33. Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók, B34. Vagyoni típusú adók és B35. Termékek és szolgáltatások adói rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott és annak alapján a pénzügyi számvitelben elszámolt követelések (a továbbiakban együtt: az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont adókövetelések) értékelési elveinek meghatározása során a kötelezetteket legalább – státuszuknak megfelelően – folyamatosan működő adósok, illetve folyamatosan működésükben korlátozott adósok szerinti – így különösen felszámolás alatt lévő, csődeljárás alá vont, végelszámolás alatt lévő, jogutód nélkül véglegesen megszűnt – csoportosításban kell részletezni. (Áhsz. 18. § (5) bek.)

3.1.1. Egyedi értékelés alapján történő értékvesztés elszámolásának szabályai

A vevők minősítése során vizsgálni kell a következőket:

- a vevő, adós jövedelmi helyzetét,
- fizetőképességét, likviditási gondjainak tartósságát,
- a vonatkozó szerződés alapján garancia érvényesítésére van-e mód és esély,
- csődeljárást, felszámolási eljárást indítottak-e vele szemben, ha igen, a követelés milyen mértékű kielégítésére lehet számítani.

A vevők egyedi értékelése alapján elszámolható értékvesztést a minősítés vizsgálata, valamint a számviteli politikában meghatározottak szerint, a következőkben felsorolt esetek alapján kell megállapítani.

Adós minősítése*	A minősítés kritériuma*	Elszámolható* értékvesztés
Problémamentes adós	Aki fizetési kötelezettségének minden esetben határidőre eleget tett.	Nincs
Külön figyelendő adós	Aki fizetési kötelezettségének az elmúlt években, továbbá a költségvetési évben, és a beszámolóképzítés időpontjáig 90 napon belül nem tett eleget.	A követelés 20 %-a
Átlag alatti adós	Aki fizetési kötelezettségének az elmúlt években, továbbá a költségvetési évben, és a beszámolóképzítés időpontjáig 91-181 napon belül nem tett eleget.	A követelés 30 %-a
Kétes adós	Aki fizetési kötelezettségének az elmúlt években, továbbá a költségvetési évben, és a beszámolóképzítés időpontjáig 181-360 napon belül nem tett eleget.	A követelés 50 %-a
Rossz adós	Aki fizetési kötelezettségének többszöri felszólítás ellenére rendszeresen nem tett eleget, továbbá valószínűsíthető, hogy kötelezettségét nem tudja teljes egészében kiegyenlíteni.	A követelés 70-100 %-a

A behajthatatlanság tényét a következők szerint kell megállapítani:

a Szt. 3. § (4) bekezdés 10. pont a)-g) alpontja szerinti követelés azzal az eltéréssel, hogy nem tekinthető behajthatatlannak, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik,

- amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság - nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján - vélelmezhető),
- amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során egyezségi megállapodás keretében elengedett,
- amelyre a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,

- amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltan” nem járt eredménnyel,
- amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A Ptk. az elévülésről a következők szerint rendelkezik:

Ptk. 6:22. § Elévülés

- *Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a követelések öt év alatt évülnek el.*
- *Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik.*
- *Az elévülési idő megváltoztatására irányuló megállapodást írásba kell foglalni.*
- *Az elévülést kizáró megállapodás semmis.*

Ptk. 6:25. § Az elévülés megszakítása

- *Az elévülést megszakítja*
 - = a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése;*
 - = a kötelelem megegyezéssel történő módosítása és az egyezség;*
 - = a követelés kötelezettel szembeni bírósági eljárásban történő érvényesítése, ha a bíróság az eljárást befejező jogerős érdemi határozatot hozott; vagy*
 - = a követelés csődeljárásban történő bejelentése.*
- *Az elévülés megszakításától vagy az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezésétől az elévülés újból kezdődik.*
- *Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést a kötelelem megegyezéssel való módosítása és a végrehajtási cselekmények szakítják meg.*

Az elévülés megszakítására vezető jogi tények közül az új Ptk. elhagyta a „követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítást”. Ez azt jelenti, hogy a felszólítás nem szakítja meg az elévülési időt.

A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell.

Az egyedi értékelés alapján történő minősítést évente legalább egyszer, a mérlegkészítés időpontját megelőző 30 nappal el kell végezni.

A folyamatosan működő adósokkal szemben követeléseket lejáratuk szerint tovább kell bontani legalább

- 90 napon belüli,

- 91–180 napos,
- 181–360 napos, és
- 360 napon túli minősítési kategóriákra.

Az értékvesztés elszámolása alapjául értékelési (minősítési) lapot kell készíteni, melyet az értékelést végzőnek, és a gazdasági igazgatónak alá kell írnia,

- az értékelési lapot jogcímenként kell elkészíteni,
- a minősítésnél külön kell minősíteni a folyamatos (több éve nyilvántartott) adóst, valamint az egyszeri adóst,
- az egyes kategóriákhoz rendelt százalékos mutatóknak ki kell fejezni az adós fizetési hajlandóságát, készségét, melyeket évente felül kell vizsgálni.

Egy-egy állománycsoportra az értékvesztés tapasztalati mutatóját – az előző évi tényleges adatok alapján – a következőképpen kell számítani:

E_{tm} = értékvesztés tapasztalati mutató

H_{ka} = megtérült hátralékos követelés állomány

H_{ny} = hátralékos követelés nyitó állománya

A minősítés alapját képező értékelés lapot a szabályzat **1. sz. mellékletét** képező minta alapján kell elkészíteni.

A követelések működési célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről, a követelések felhalmozási célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről, értékvesztés nem számolható el.

A **pénzeszközöknél** az értékvesztés kategóriát akkor kell alkalmazni, ha az adott pénzeszköz számlát vezető hitelintézet a számlán lévő összeget nem tudja a számlatulajdonos Intézménynek maradéktalanul a rendelkezésére bocsátani.

Nem lehet értékesztést elszámolni a Magyar Államkincstár által vezetett fizetési számlák esetében.

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök között kimutatott részesedések, értékpapírok, a készletek és a követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10 %-át. Az értékvesztés tartós jellege nem vizsgálható.

Az értékvesztéseket minden esetben dokumentálni szükséges.

4. Terven felüli értékesökkenés és értékvesztés visszaírásának szabályai

Az eszközök terven felüli értékesökkenésének és értékvesztésének visszaírására a Szt. 57. § (2) bekezdését és 58. § (2) és (3) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy egyéb bevételek alatt az egyéb eredményszemléletű bevételeket kell érteni, és jelentősnek akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább százezer forinttal meghaladja a könyv szerinti értéket.

A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszaírását az üzleti év mérleg fordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani. Amennyiben az egyedi eszköz mérleg készítés kori piaci értéke jelentősen meghaladja a könyv szerinti értékét, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékét, akkor a különbözet összegével csökkenteni kell az elszámolt terven felüli értékcsökkenés, az elszámolt értékvesztés összegét és az egyéb bevételekkel szemben, a részesedések, értékpapírok, értékvesztésénél a pénzügyi műveletek ráfordításainak csökkentésével növelni kell az adott eszköz könyv szerinti értékét.

A különbözettel a könyv szerinti értéket az adott eszköz nyilvántartásba vételekor számításba vett értékéig – a bekerülési érték összegéig, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékig – kell növelni (visszaírás összege).

A visszaírás összege nem lehet több, mint a korábban terven felüli értékcsökkenésként, értékvesztésként elszámolt összeg

5. Értékhelyesbítés és visszaírásának elszámolási szabályai

Az Intézmény az eszközeik esetében a piaci értékelés szabályait nem választotta, ezért az értékhelyesbítésre vonatkozó szabályokat nem alkalmazza.

6. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelési szabályai

A külföldi pénzürtékre szóló eszköz, kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. Ha Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket (kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket) kell forintra átszámítani, az átszámítást az Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni.

V.

A MÉRLEGBEN SZEREPLŐ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKE

A) NEMZETI VAGYONBA TARTOZÓ BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A1.-AII. Immateriális javak és tárgyi eszközök

A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével.

A/III. Befektetett pénzügyi eszközök

A mérlegben a részesedéseket, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A/IV. Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök

A mérlegben a koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, elkülönítve azok értékcsökkenését, értékvesztését és értékhelyesbítését. A koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök után a terven felüli értékcsökkenést a koncesszió jogosultja, a vagyonkezelő adatszolgáltatása alapján kell megállapítani. (Ebben az eszközcsoportban kizárólag az államháztartáson kívülre adott eszközöket kell kimutatni.) Áhsz. 50. § (2) d)

B) NEMZETI VAGYONBA TARTOZÓ FORGÓESZKÖZÖK

B/I. Készletek

A mérlegben a vásárolt készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket, a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

B/II. Értékpapírok

A mérlegben az értékpapírokat bekerülési értékén kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

C) PÉNZESZKÖZÖK

A mérlegben a pénzeszközöket a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A deviza, valuta értékelése, annak forintra való átszámítása (Szt. 60. § (1)-(6), (10) bek.) a Magyar Államkincstár által közzétett (december 31.) hivatalos devizaárfolyamon történik. Az árfolyamtól el kell térni, ha a Kincstár, illetve a MNB által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani. Ezekben az esetekben a valuta szabadpiaci árfolyamán (ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján) a Kincstár vagy az MNB által jegyzett devizára átszámított értéket kell átlagolni és forintra átszámítani.

D) KÖVETELÉSEK

A mérlegben a követeléseket költségvetési évben esedékes követelések és költségvetési évet követően esedékes követelések, ezen belül a költségvetési bevételek kiemelt előirányzatai és finanszírozási bevételek szerinti tagolásban a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A belföldi áruszállításból és szolgáltatásból származó követeléseket (*belföldi vevőket*), a számlázott, elismert összegben kell a mérlegben kimutatni, figyelembe véve a követelések értékelésére vonatkozó általános rendelkezéseket.

A külföldi áruszállításból és szolgáltatásból származó követeléseket (*külföldi vevőket*), a mérlegben a külföldi megrendelő által elismert, devizában számlázott összeg forintba átszámított értékét kell az MNB által jegyzett árfolyam kimutatni.

A D/III Követelés jellegű elszámolások közül az **adott előlegeket** a mérlegben ÁFA nélküli összegben kell kimutatni.

F) AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

Az aktív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

G) SAJÁT TŐKE

A saját tőkébe tartozó forrásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

H) KÖTELEZETTSÉGEK

A mérlegben a kötelezettségek között az egységes rovatrend szerinti rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket kell kimutatni mindaddig, amíg azokat pénzügyileg ki nem egyenlítették, el nem engedték vagy egyéb módon nem rendezték.

A mérlegben a kötelezettségeket költségvetési évben esedékes kötelezettségek és költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek, ezen belül a költségvetési kiadások kiemelt előirányzatai és finanszírozási kiadások szerinti tagolásban kell kimutatni. A mérleg a kötelezettségek között tartalmazza az Áhsz. 48. § (10) bekezdése szerinti kötelezettség jellegű sajátos elszámolásokat is.

A kötelezettségek bekerülési értéke -a kötelezettség jellegű sajátos elszámolások kivételével - az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege.

J) PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

A passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

V. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az eszközök és források értékelési szabályzata **2024. január 1-én** lép hatályba, amellyel egyidejűleg a korábban érvényes szabályzat hatályát veszti. A szabályzat olvasható az Intézmény honlapján és minden dolgozó az **2. sz. mellékletként** csatolt Megismerési nyilatkozaton aláírásával igazolja, hogy olvasta és megértette az előírások tartalmát.

Mellékletek száma: 2 db

- **1.sz. melléklet:** Értékelő (minősítő) lap
- **2.sz. melléklet:** Megismerési nyilatkozat

Budapest, 2024. január1.

Készítette:

Baráth Eszter
gazdasági igazgató

ph.

1. számú melléklet

ÉRTÉKELŐ (MINŐSÍTŐ) LAP

a 201.... december 31-én késedelmen lévőadósokról

Áhsz. 18. § (5)-(6)

Lejárat: legfeljebb 90 nap

Adatok: ezer forintban!

Megnevezés	Bruttó követelés állomány	Előző évi mutató %-a	Elszámolható értékvesztés	Értékvesztéssel csökkentett követelésállomány
2	3	4	5=(3X4)	6=(3-5)
Folyamatosan működő adósok				
Felszámolás alatt lévő adós				
Csődeljárás alá vont adós				
Végelszámolás alatt lévő adós				
Jogutód nélkül megszűnt adós				
Szüneteltető vállalkozás				
Egyéb				
Összesen:				

Lejárat: 91-180 nap

Megnevezés	Bruttó követelés állomány	Előző évi mutató %-a	Elszámolható értékvesztés	Értékvesztéssel csökkentett követelésállomány
2	3	4	5=(3X4)	6=(3-5)
Folyamatosan működő adósok				
Felszámolás alatt lévő adós				
Csődeljárás alá vont adós				
Végelszámolás alatt lévő adós				
Jogutód nélkül megszűnt adós				
Szüneteltető vállalkozás				
Egyéb				
Összesen:				

Lejárat: 181-360 nap

Megnevezés	Bruttó követelés állomány	Előző évi mutató %-a	Elszámolható értékvesztés	Értékvesztéssel csökkentett követelésállomány
2	3	4	5=(3X4)	6=(3-5)
Folyamatosan működő adósok				
Felszámolás alatt lévő adós				
Csőd eljárás alá vont adós				
Végelszámolás alatt lévő adós				
Jogutód nélkül megszűnt adós				
Szüneteltető vállalkozás				
Egyéb				
Összesen:				

Lejárat: 360 napon túli

Megnevezés	Bruttó követelés állomány	Előző évi mutató %-a	Elszámolható értékvesztés	Értékvesztéssel csökkentett követelésállomány
2	3	4	5=(3X4)	6=(3-5)
Folyamatosan működő adósok				
Felszámolás alatt lévő adós				
Csőd eljárás alá vont adós				
Végelszámolás alatt lévő adós				
Jogutód nélkül megszűnt adós				
Szüneteltető vállalkozás				
Egyéb				
Összesen:				

Mindösszesen:				
----------------------	--	--	--	--

2. számú melléklet

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

Az eszközök és források értékelési szabályzatában foglaltakat megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Név	Beosztás	Kelt	Aláírás
Dr. Monok István	főigazgató	2024.01.01.	
Gaálné Kalydy Dóra	általános főigazgató helyettes	2024.01.01.	
Holl András	informatikai főigazgató helyettes	2024.01.01.	
Jakócs Tamás	gazd.szak alk	2024/01/01	
Baráth Eszter	gazdasági igazgató	2024.01.01.	
Szabados Jánosné	gazdasági ügyintéző	2024/01/01	
Kassainé K. Éva	gazdasági ügyintéző	2024/01/01	
Nagyné Katona Edit	tb-bér ügyintéző	2024/01/01	
Kalteneckerné Nagy Krisztina	gazdasági ügyintéző	2024/01/01	
Vincellérné Semperger Csilla	gazdasági ügyintéző	2024/01/01	

--	--	--	--